

Μητροπολίτης Ναυπακτου: Για μία επιστολή του Αγίου Παΐσιου

[Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου](#)

Του Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Αγίου Βλασίου Ιεροθέου

Τό «Γεροντικό» εἶναι ἓνα θαυμάσιο βιβλίο, πού περιλαμβάνει λόγους ἁγίων Γερόντων, πού ἀναφέρονται σέ θέματα πνευματικῆς ζωῆς. Αὐτοί οἱ λόγοι προϋποθέτουν ἀφ' ἑνός μέν αὐτούς πού ἐρωτοῦν, γιατί ἀναζητοῦν «ὁδὸ σωτηρίας», τρόπο ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὰ πάθη καί τίς δαιμονικὲς ἐνέργειες, ἀφ' ἑτέρου δέ αὐτούς πού ἔχουν τό χάρισμα τῆς διακρίσεως καί διακρίνουν τό θεϊκό ἀπὸ τό δαιμονικό. Καί αὐτό εἶναι σημαντικό, γιατί πολλές φορές γίνεται σύγχυση μεταξύ κτιστῶν καί ἀκτίστων ἐνεργειῶν, ὅποτε ἡ διάκριση αὐτὴ εἶναι ἔργο τῆς ἐμπειρικῆς θεολογίας.

1. Οἱ λόγοι τῶν ἀββάδων

Οἱ ἀββάδες τοῦ «Γεροντικοῦ» εἶναι ἐμπειρικοὶ θεολόγοι, γι' αὐτό οἱ λόγοι τους εἶναι καρποὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καί δίνουν ἀπαντήσεις σέ αὐτούς πού θέλουν νά

ζήσουν τήν ἐν Χριστῷ ζωὴ μέσα στήν Ἐκκλησία.

Τά ἀποφθέγματα, συνήθως, ἀρχίζουν μέ τίς φράσεις «Εἶπεν ὁ ἀββᾶς», «Ἐλεγον περί τινος γέροντος», «Ἀδελφός ἠρώτησε τόν ἀββᾶν», «Ἐλεγεν ὁ ἀββᾶς», «Ἀδελφός ἠρώτησε τόν ἀββᾶ τί ποιήσω;», «Ἐλεγον περί τοῦ ἀββᾶ», «ἠρώτησέ τις τόν ἀββᾶ» κλπ.

Μοῦ ἀρέσει πολύ τό βιβλίο αὐτό, γιατί τόσο οἱ ἐρωτήσεις ὅσο καί οἱ ἀπαντήσεις εἶναι ἐμπνευσμένες, ἀναφέρονται σέ ζωτικά ἐσωτερικά θέματα, ἀποφεύγοντας ἐξωτερικά πράγματα, καί διαφέρουν ἀπό τίς ἀναζητήσεις τῶν συγχρόνων ἀνθρώπων καί τόν τρόπο πού ἐκφράζονται, πού εἶναι λογικοκρατούμενες, κοινωνικές καί ἠθικολογικές! Τό Ἅγιον Πνεῦμα ἐνεργεῖ μέσα ἀπό τίς ἐρωτήσεις καί τίς ἀπαντήσεις τέτοιων ἀνθρώπων.

Τά ἀποφθέγματα προέρχονται ἀπό Γέροντες πού εἶχαν ἀναχωρήσει ἀπό τόν κόσμο, ζοῦσαν συνήθως στήν ἔρημο, προσεύχονταν διαρκῶς στόν Θεό καί ἔδιναν σέ αὐτούς πού ἀναζητοῦσαν μέ πόνο τίς θεοπτικές ἐμπειρίες τους. Μπορεῖ γιά ἕναν ἀββᾶ νά διασώζεται μόνον ἕνας λόγος, πού εἶναι ἀπόσταγμα μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς, γι' αὐτό ὁ λόγος αὐτός ἔχει ἀξία μεγαλύτερη ἀπό πολυσέλιδα βιβλία πού εἶναι διανοητικά, ξένα ἀπό ἐσωτερικές ἀναζητήσεις.

Ὅλοι μας σέ διάφορες στιγμές τῆς ζωῆς μας ἀναζητήσαμε τέτοιους ἀββάδες-Γέροντες καί καταλαβαίναμε τόν λόγο τους, τό «ρῆμα» τους, πού ἦταν «ρῆμα» Θεοῦ, πού κατερχόταν στήν καρδιά μας ὡς ἀποκάλυψη, ὡς «δρόσος Ἀερμών, ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τά ὄρη Σιών» (Ψαλμ. 132,3) καί μᾶς ἀνέπαυαν.

2. Λόγοι τοῦ ἁγίου Παΐσιου

Μέ τούς λόγους τῶν ἀββάδων τοῦ «Γεροντικοῦ» ὁμοιάζουν οἱ λόγοι τοῦ συγχρόνου μεγάλου ἀββᾶ, τοῦ ἁγίου Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου, ὁ ὁποῖος καθημερινά δεχόταν δεκάδες καί ἑκατοντάδες ἀνθρώπους καί ἐνῶ ζοῦσε στήν ἔρημο τῆς ἡσυχίας, ἐξέφραζε λόγους σωτηρίου καί θεραπευτικούς σέ αὐτούς πού πράγματι τούς ἀναζητοῦσαν. Ἐνας ἀπό αὐτούς πού τόν πλησίαζαν γιά νά τόν ρωτήσουν ἦταν καί ὁ σημερινός Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντίνης Ἀρίσταρχος, Γέρων Ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων.

Πρὶν δύο χρόνια, ὅταν διάβασε ἕνα ἀπό τά βιβλία πού ἔγραψα γιά τόν ἅγιο Παῖσιο τόν Ἀγιορείτη, μοῦ ἔστειλε γράμμα γιά νά μέ εὐχαριστήση καί μοῦ ἔδωσε μερικές πληροφορίες σημαντικές, τίς ὁποῖες θεώρησα καλό, μέ τήν ἄδειά του, νά δημοσιοποιήσω.

Σέ κάποιο σημείο τῆς ἐπιστολῆς του γράφει:

«Τό ἔτος 1983 εἶχα τήν εὐλογία καί τή χάρη νά δεχθῶ στό κελλί μου τόν π. Παῖσιο κατά τήν ἐπίσκεψή του στά Ἱεροσόλυμα. Νομίζω ὅτι ἔπειτα καί στό Σινᾶ».

Φαίνεται ὅτι ὁ τότε π. Ἀρίσταρχος ἐξέφρασε κάποιες δυσκολίες ἀπό τήν ζωή του καί ὁ ἅγιος Παῖσιος τοῦ ἀπάντησε μέ πολλή διάκριση. Τοῦ ἔκανε ἐντύπωση ὁ λόγος τοῦ ἁγίου Παΐσιου, γι' αὐτό καί μετὰ πού ἀναχώρησε ἔγραψε ιδιόχειρες σημειώσεις σέ ἕνα χαρτί, τήν φωτοτυπία τοῦ ὁποίου μοῦ ἔστειλε μέ τήν ἔνδειξη: «Μᾶς εἶπε ὁ π. Παῖσιος τίς ἡμέρες, πού ἔμεινε μεταξύ μας, 20-25 Μαΐου περίπου τοῦ ἔτους 1983». Παραθέτω τίς φράσεις:

«Ὁ Χριστός δέ θά ἀφήσει ποτέ νά νοιώσει πόνο, ἐκεῖνος πού κάνει δικό του πόνο, τόν πόνο τῶν ἄλλων».

«Ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς ἔχει τήν δύναμη νά μετατρέψει σέ γλυκύτητα κάθε πικρό καί κάθε πόνο».

Ἐδῶ γίνεται λόγος γιά τόν πόνο πού δοκιμάζει ὁ ἄνθρωπος στήν ζωή του ἀπό διάφορες δυσκολίες. Ὅμως, ὅταν ὁ ἴδιος ὁ πονεμένος ἄνθρωπος προσφέρεται στόν Χριστό πού δοκίμασε τόν πόνο στήν ζωή Του, τότε μετατρέπει αὐτόν τόν πόνο τοῦ ἀνθρώπου πού τόν ἐμπιστεύεται σέ γλυκύτητα.

Ὅταν κανεῖς θυσιάζεται γιά τούς ἄλλους καί ἀναλαμβάνει τόν πόνο τῶν ἄλλων ἐπάνω του, τότε δέν θά τόν ἀφήσει ὁ Χριστός νά πονέσει. Ἡ ἀγάπη εἶναι κένωση καί προσφορά. Ὅσο κανεῖς προσφέρεται στούς ἄλλους θυσιαστικά, τόσο ὁ Θεός προσφέρεται σέ αὐτόν, πού σημαίνει ὅτι πρέπει νά κάνουμε δικό μας πόνο τόν πόνο τῶν ἄλλων.

Αὐτός ὁ λόγος εἶναι μιά αὐτοβιογραφία τοῦ ἰδίου τοῦ ἁγίου Παΐσιου, ἀφοῦ σέ ὅλη τήν ζωή του ἔπαιρνε ἐπάνω του τόν πόνο τῶν ἀνθρώπων, γι' αὐτό ζοῦσε μέ μεγάλη χαρά. Αὐτό ἦταν ἀποτέλεσμα τοῦ ὅτι ἄφηνε τόν ἑαυτό του στήν ἀγάπη καί τήν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ.

Ἀκόμη, εἶπε στόν π. Ἀρίσταρχο πού τόν ρώτησε σχετικά:

«Χρησιμοποίησε τό μυαλό μέχρι νά τό σιχαθῆς».

Φυσικά, δέν είχε πρόβλημα μέ τό μυαλό, τίς σκέψεις, αλλά μέ τήν νοοτροπία νά προσπαθοῦμε ὅλα νά τά λύνουμε μέ τό μυαλό καί νά μήν ἐμπιστευόμαστε τήν Πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Δέν εἶναι κακή ἡ λογική, αλλά ἡ λογικογραφία, οὔτε ὁ ὀρθός λόγος, αλλά ὁ ὀρθολογισμός. Ὅταν κανεῖς στηρίζεται μόνο στό μυαλό του, θά ἔλθῃ στιγμή πού θά ἀπογοητευθῇ.

Ἐπίσης, εἶπε ὅτι δέν πρέπει νά πλησιάζουμε τόν Θεό διανοητικά:

«Ἄφησε τό μυαλό σου κατά μέρος, ὅταν προσεγγίζεις τόν Θεό».

Ἡ προσευχή πρέπει νά γίνεται μέ ἰδιαίτερο τρόπο, πρέπει κανεῖς νά ἀφήνεται ὀλοκληρωτικά στόν Θεό. Στήν ἀρχή ἡ προσευχή γίνεται λογικά, γι' αὐτό καί ἡ θεία Λειτουργία εἶναι «λογική λατρεία», ὥστε μετά ὁ Θεός νά στείλῃ τό Ἅγιον Πνεῦμα καί νά τοῦ δώσῃ «νοερά λατρεία», τήν προσευχή τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στήν καρδιά.

Ὁ ἅγιος Παΐσιος ἦταν ἐμπειρος μοναχός, εἶχε περάσει ἀπό τά ἰδιόρρυθμα καί Κοινόβια Μοναστήρια, ἔζησε στήν ἔρημο τοῦ Σινᾶ καί τοῦ Ἁγίου Ὄρους καί γνώρισε τήν πνευματική ἐλευθερία, ἡ ὁποία στόν φιλότιμο μοναχό τοῦ ἀναπτύσσει τήν πνευματική πρόοδο. Γι' αὐτό εἶπε:

«Στά μεγάλα Κοινόβια δέν ὑπάρχει πολλές φορές ἡ ἐλευθερία, πού χρειάζεται γιά νά ἀναπτυχθῇ ἕνας μοναχός. Τείνουν νά μετατραποῦν, μάλλον ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νά μετατραποῦν σέ ὀργανισμούς μέ κάπως στρατιωτικό πνεῦμα, στούς ὁποίους ὁ ἡγούμενος εἶναι σάν πρόεδρος. Ἐνῶ ἐσεῖς στό μοναστήρι σας, ἔχετε μιά ἐλευθερία, πού μπορεῖ νά ἀποβῇ ὠφέλιμη, ἂν τήν ἀξιοποιήσετε».

Στόν λόγο αὐτόν φαίνεται ἀφ' ενός μέν ἡ μεγάλη πνευματική ἐμπειρία τοῦ ἁγίου Παΐσιου, ἀφ' ἑτέρου δέ ὁ διακριτικός του λόγος, ἡ πνευματική ἀρχοντιά του καί τό μοναχικό του φιλότιμο. Ἴσως, στό Μοναστήρι αὐτό πού ἀναφέρεται ὑπῆρχε πολλή ἐλευθερία καί ὁ ἅγιος Παΐσιος προσπαθεῖ νά τούς βγάλῃ κάποιους «στραβούς λογισμούς» καί νά τούς τονώσῃ πνευματικά, ὥστε νά ἀξιοποιήσουν αὐτήν τήν ἐλευθερία, ἡ ὁποία, ὅταν ὑπάρχῃ πνευματικό φιλότιμο, ὠφελεῖ τόν μοναχό.

3. Τό πνευματικό πρόβλημα καί ἡ πνευματική ἀντιμετώπισή του

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντίνης Ἀρίσταρχος πέρα ἀπό τό ὅτι κατέγραψε ὅσα προφορικά τοῦ εἶπε ὁ ἅγιος Παΐσιος, στήν ἐπιστολή πού μοῦ ἔστειλε, καί τήν ὁποία, ἐπαναλαμβάνω, τήν χρησιμοποιοῦ μέ δική του ἄδεια, μοῦ δίνει δύο πληροφορίες.

Ή πρώτη ὅτι εἶχε ἐπισκεφθῇ τόν ἅγιο Παῖσιο τόσο στό κελλί τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ὅσο καί στήν Παναγούδα. Μοῦ γράφει:

«Τόν ἅγιο Παῖσιο Ἔσεῖς εἶχατε γνωρίσει ἐκ τοῦ συνεγγυς περισσότερον ἐμοῦ. Πιστεύω νά Σᾶς ἐνδιαφέρῃ, ἂν δέν γνωρίζετε ὅτι, καί ἐγώ τόν εἶχα ἐπισκεφθῇ μέ τόν μακαριστό πατέρα μου στό κελλί του, πρῶτα κοντά στήν Μονή Σταυρονικήτα καί ἔπειτα κοντά στήν Μονή Κουτλουμουσίου. Ἡ παρουσία του καί τά λόγια του μᾶς ἦταν εὐεργετικά».

Σκέφτομαι: Πόσοι ἄνθρωποι, Ἐπίσκοποι, Κληρικοί, μοναχοί, λαϊκοί δέν ἐπισκέφθηκαν τόν ἅγιο Παῖσιο στόν χῶρο τῆς ἀσκήσεώς του καί διατήρησαν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς τους αὐτήν τήν συνάντηση μαζί του!

Ή δεύτερη πληροφορία εἶναι ὅτι ὁ τότε Ἀρχιμ. Ἀρίσταρχος εἶχε ἕνα μεγάλο πνευματικό πρόβλημα τήν ἐποχή ἐκείνη, ὅπως γράφει:

«Τό ἔτος 1986 βρισκόμουν σέ μεγάλο ἀδιέξοδο, λόγω προσκυνητρίας πού εἶχα ἀναλάβει πνευματικά καί δέν ἤξερα νά τήν κατευθύνω. Τότε σκέφθηκα καί ἔγραψα ἐπιστολή στόν π. Παῖσιο, στήν ὁποία ζητοῦσα τήν γνώμη του γιά τό πρόβλημα πού εἶχα. Δόξα τῷ Θεῷ καί χάρις στόν νῦν ἅγιο Παῖσιο -ἦταν βέβαια ἀπό τότε ἅγιος-, ἦλθε ἡ ἀπάντηση, ἡ ὁποία ἦταν ἀκριβῶς αὐτή πού ἔπρεπε καί ἔδωσε λύση στό πρόβλημά μου».

Ὅσοι ἀσκοῦν τό ἔργο τῆς πνευματικῆς πατρότητος γνωρίζουν ὅτι πολλές φορές βρίσκονται μπροστά σέ μεγάλες δυσκολίες, ἐπειδή πρέπει νά διακρίνουν ἂν κάτι εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν παθῶν ἢ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καί ἂν εἶναι δαιμονικό ἢ εἶναι σωματικό. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντίνης, ὡς Ἀρχιμανδρίτης πού ἦταν τότε, μέ πολλή ταπείνωση σημειώνει ὅτι εἶχε φθάσει σέ ἀδιέξοδο, δέν ἤξερε νά κατευθύνῃ μιά προσκυνήτρια, καί σκέφθηκε νά γράψῃ στόν π. Παῖσιο, ἂν καί δέν εἶχε ἱερωσύνη, ἀλλά εἶχε τό χάρισμα τῆς διακρίσεως τῶν πνευμάτων. Ἕνας Κληρικός μέ τό χάρισμα τῆς ἱερωσύνης τελεῖ τά Μυστήρια, ἀλλά ἂν δέν ἔχῃ τό χάρισμα τῆς διακρίσεως, δέν μπορεῖ νά βοηθήσῃ πνευματικά τόν ἄνθρωπο, καί αἰσθάνεται τήν ἀνάγκη νά ἐρωτήσῃ κάποιον διακριτικό Γέροντα.

Καί, πράγματι, στήν περίπτωση αὐτή ὁ ἅγιος Παῖσιος μέ τό ιδιαίτερο χάρισμα πού εἶχε τοῦ ἔδωσε τήν κατάλληλη λύση. Παραθέτω τήν ἀπάντηση τοῦ ἁγίου Παῖσιου ὁλόκληρη, στήν συνέχεια θά σημειώσω μερικές παρατηρήσεις.

IC XC

NI KA

«Παναγούδα» τῇ 14-3-86

Ἀγαπητέ μου ἀδελφέ π. Ἀρίσταρχε

Εὐλογεῖτε, καί βοήθειά μας ὁ Ἅγιος Βενέδικτος.

Ἔλαβα τήν ἐπιστολήν σας ἀλλά δέν σᾶς ἀπήντησα ἀμέσως, καί γιά ἕναν λόγο πού δέν ἀπαντῶ σέ ἐπιστολές σάν τυπικό.

Δυσκολεύτηκα γιά τόν λόγο αὐτό, ἀλλά μοῦ ἦτο πιό δύσκολο νά μή σᾶς γράψω. Ἡ ψυχὴ αὐτή, γιά τήν ὁποία μοῦ γράψατε, ἔχει καί σωματική πάθηση, καί πλάνη, καί δέχεται δαιμονική ἐπίδραση. Καλὰ εἶναι νά τήν συνδέσης μέ κανέναν ἄλλο Πνευματικό ἡλικιωμένον, καί ἐμπειρώτερον, καί ἐσύ νά τῆς δείχνης ἀγάπη ἀπό μακριά, νά προσεύχεσαι. Μόνον νά τήν ἀπομακρύνης ὁμαλά, ἀφοῦ τήν συνδέσης.

Διά δέ τόν ὄρκο πού ἔκανες, παρόλον πού ἡ διάθεσή σου ἦτο καλή, δέν ἔπρεπε νά τόν κάνης, οὔτε καί νά ὀρκίζεσαι ἄλλη φορά ἔτσι σέ τέτοιες περιπτώσεις.

Νά τό ἀναφέρεις σέ κανέναν Ἀρχιερέα γνωστό σου νά τόν λύση. Μήν στενοχωρῆσαι γι' αὐτό, γιατί ὁ Χριστός τήν καρδιά βλέπη, τά ἐλατήρια πού κινεῖται ὁ ἄνθρωπος.

Νά βοηθᾷς σέ περιπτώσεις εὐκόλες τώρα στίς ἀρχές, μέχρι νά ἀποκτήσης πείρα. Εἶναι εἰς θέση αὐτή ἡ ψυχὴ νά καθυστερῇ τήν Πνευματική σου Φάλαγγα, μέ τά σαμποτάζ πού θά σοῦ δημιουργῇ χαλώντας τά γεφύρια σου. Νά σοῦ τρώει καί ὅλες τίς δυνάμεις σου, ἄσκοπα. Ἐπομένως; καλύτερα εἶναι τό νά τρώῃ πολύ φαγητό. Ἕνας ἔμπειρος, ξέρει πότε νά δίνη σημασία στίς σκηνές πού κάνει, καί πότε νά ἀδιαφορῇ.

Ἐνῶ ἐσύ τώρα μέ τήν καλή σου διάθεση, θά δίνης πάντοτε σημασία καί θά σέ ταλαιπωρῇ, καί θά καθυστερεῖ ἡ πνευματική σου πρόοδος.

Ἐγώ θά εὐχομαι.

Ὁ Χριστός καί ἡ Παναγιά μαζί σας, καί καλή τεσσαρακοστή.

Μέ σεβασμό καί ἀγάπη Χριστοῦ ἀσπάζομαι τήν δεξιάν σας. Τούς ἀδελφικούς ἀσπασμούς σὺλους τούς Πατέρας.

Μοναχός Παΐσιος».

Ἐν καί τό γράμμα τοῦ ἁγίου Παΐσιου εἶναι καθαρότατο, ἐν τούτοις θά σημειώσω μερικές παρατηρήσεις.

Πρῶτον. Ὁ ἅγιος Παΐσιος ζοῦσε μέσα σέ ἡσυχία, προσευχόταν γιά ὅλον τόν κόσμο, ἔφευγε πολλές φορές ἀπό τήν καλύβη του γιά περισσότερη ἡρεμία μέσα στό δάσος, ἀλλά οἱ ἄνθρωποι πού εἶχαν ἀνάγκες τόν ἀναζητοῦσαν καί τόν πίεζαν. Ὅλοι μας προσπαθοῦσαμε νά χρησιμοποιοῦμε πολλά «τεχνάσματα» γιά νά τόν ἀνακαλύπτουμε. Ὅλη τήν νύκτα εἶχε ἀνάγκη νά κάνη τά «καλογερικά» του, κυρίως νά προσεύχεται γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους, ἰδιαίτέρως γιά τούς κεκοιμημένους πού τούς ἀγαποῦσε ἰδιαίτερα.

Ἔτσι, ἐνῶ διάβαζε ὅλα τά σημειώματα καί τά γράμματα καί προσευχόταν γι' αὐτούς, λίγες φορές ἀπαντοῦσε. Ὅπως γράφει «δέν ἀπαντῶ σέ ἐπιστολές σάν τυπικό». Αὐτό ἦταν τό «τυπικό» του, τό νά μήν ἀπαντᾷ σέ κάθε ἐπιστολή, ἀλλά νά προσεύχεται.

Τό γνωρίζω προσωπικά, ἀφοῦ τοῦ ἔστειλα κατά καιρούς ἐπιστολές καί ποτέ δέν μοῦ ἀπάντησε σέ γράμματα, ἀλλά ἔστειλε τίς ἀπαντήσεις μέ ἄλλον τρόπο. Τίς περισσότερες φορές προσευχόταν καί καταλάβαινα πολύ καλά τήν ἐνέργεια τῆς προσευχῆς του. Γνωρίζω ὅτι ἡ ἀποχώρησή μου ἀπό τήν Ἑδεσσα, μετά τήν κοίμηση τοῦ ἁγίου Καλλινίκου, μέχρι τήν ἔλευσή μου στήν Ναύπακτο, ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς προσευχῆς του. Δέν θά ἀναφέρω λεπτομέρειες γι' αὐτό. Μιά φορά μετά ἀπό μιᾶ ἐπιστολή μου ἦλθε στήν Ἑδεσσα γιά νά λύση τό θέμα ἐπιτοπίως, καί ἄλλες φορές μέ περίμενε νά τόν ἐπισκεφθῶ στήν Καλύβη του γιά νά μοῦ ἀπαντήση.

Μάλιστα ὑπάρχει ἕνα συγκεκριμένο περιστατικό. Ὄταν ὁ ἅγιος Καλλίνικος Μητροπολίτης Ἑδέσσης συνάντησε τόν ἅγιο Παΐσιο στήν Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα, στήν χειροτονία τοῦ π. Παΐσιου (Κυριακοῦ), χάρηκε πολύ καί τόν παρεκάλεσε νά ἔλθῃ στήν Ἑδεσσα καί χαριτολογώντας τοῦ εἶπε: «Θά σᾶς ὑποδεχθῶ μέ Φιλαρμονική μουσική» ὡς ἐπίσημο.

Ὄταν ὁ ἅγιος Παΐσιος ἦλθε στήν Ἑδεσσα γιά νά λύση ἕνα δικό μου θέμα, μετά ἀπό ἐπιστολή πού τοῦ ἔστειλα, ἦλθε στήν Ἱερά Μητρόπολη τήν παραμονή τῆς Πρωτοχρονιάς γιά νά λάβῃ τήν εὐχή τοῦ ἁγίου Καλλινίκου καί τήν ὥρα ἐκείνη ἡ Φιλαρμονική Μουσική τῆς Μεραρχίας παιάνιζε τά κάλαντα στόν Μητροπολίτη, ὁπότε ἐκπληρώθηκε ἐκεῖνος ὁ πρό ἐτῶν λόγος!

Στό γράμμα τοῦ τότε Ἀρχιμανδρίτου Ἀριστάρχου αἰσθάνθηκε τήν ἀνάγκη νά ἀπαντήσῃ, ὅπως γράφει: «Μοῦ ἦτο πιά δύσκολο νά μήν σᾶς γράψω», ἐπειδή

κατάλαβε ότι τό θέμα ἦταν σοβαρότατο καί μάλιστα πνευματικό.

Δεύτερον. Γιά τήν περίπτωση πού ἀπασχολοῦσε τόν ἐπιστολογράφο του γράφει: «Ἡ ψυχή αὐτή, γιά τήν ὁποία μοῦ γράψατε, ἔχει καί σωματική πάθηση, καί πλάνη, καί δέχεται δαιμονική ἐπίδραση».

Αὐτή εἶναι μιά διάγνωση τήν ὁποία κάνει ἕνας φωτισμένος ἀπό τό Ἅγιον Πνεῦμα διακριτικός Γέροντας. Μιά ἀσθένεια μπορεῖ νά εἶναι μόνον σωματική ἢ μόνον πλανεμένη κατάσταση ἢ μόνον δαιμονική. Στήν περίπτωση αὐτή εἶχαν συνδεθῇ οἱ τρεῖς αὐτές ἀσθένειες. Ὅταν ὁ διάβολος καταλαμβάνη ἕναν ἄνθρωπο, ὁ ὁποῖος ἔχει καί νευρολογικά προβλήματα, τότε ἐπηρεάζει καί ὅλον τόν ψυχοσωματικό ὀργανισμό τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτό ἔκανε τήν «προσκυνήτρια» αὐτήν νά δημιουργῇ μεγάλα προβλήματα στόν πνευματικό, ὁ ὁποῖος δέν μποροῦσε νά βοηθήσῃ. Ὁ ἅγιος Παΐσιος τό κατάλαβε μέ τήν πνευματική ἀκτινογραφία πού ἔκανε, ἐπειδὴ φωτιζόταν ἀπό τό Ἅγιον Πνεῦμα.

Τρίτον, ὁ ἅγιος Παΐσιος δέν ἀρκέσθηκε σέ μία σωστή διάγνωση, ἀλλά ἔκανε καί σωστή θεραπεία. Ἔπρεπε νά βοηθήσῃ τήν «προσκυνήτρια» αὐτήν καί νά βοηθήσῃ, κυρίως τόν Πνευματικό πού βρισκόταν «σέ μεγάλο ἀδιέξοδο» καί δέν μποροῦσε «νά τήν κατευθύνῃ».

Δέν τόν προτρέπει νά τήν ἐγκαταλείψῃ, ἀλλά τόν συμβουλεύει νά τήν ἀπομακρύνῃ μέ σοφό πνευματικό τρόπο. Δηλαδή, πρῶτα πρέπει νά τήν συνδέσῃ μέ «ἄλλον πνευματικό ἡλικιωμένον καί ἐμπειρώτερον» καί μόνον τότε νά «τήν ἀπομακρύνῃ ὁμαλά», νά τῆς «δείχνει ἀγάπη ἀπό μακρυά» καί «νά προσεύχεται».

Οἱ συμβουλές αὐτές εἶναι ἀπόσταγμα μεγάλης διακρίσεως, ὥστε νά ὠφεληθοῦν καί ἡ «προσκυνήτρια» καί ὁ πνευματικός. Ἡ βοήθεια μπορεῖ νά προσφέρεται μέ ἀγάπη καί προσευχή «ἀπό μακρυά», ἀφοῦ ὅμως ἀσχοληθῇ κάποιος ἄλλος ἐμπειρότερος πνευματικός μαζί της.

Ὅμως, προχωρεῖ ἀκόμη περισσότερο γιά νά διορθώσῃ καί κάποια δέσμευση πού εἶχε ἀναλάβῃ ὁ πνευματικός. Δέν διστάζει νά τοῦ πῇ ὅτι δέν ἔπρεπε νά ὀρκισθῇ στήν ἀνάληψη αὐτοῦ τοῦ ἔργου. Αὐτό τό γράφει μέ πολλή τρυφερότητα, ἀφοῦ ἡ «διάθεσή του ἦταν καλή», «νά μή στενοχωρῆται γι' αὐτό, «γιατί ὁ Χριστός τήν καρδιά βλέπει, τά ἐλατήρια πού κινεῖται ὁ ἄνθρωπος». Παρά ταῦτα πρέπει νά τό ἀναφέρῃ σέ «κανέναν Ἀρχιερέα γνωστό σου νά τόν λύσῃ». Δηλαδή, φωτίζεται ἀπό τόν Θεό νά κάνῃ ὀρθή διάγνωση, συμβουλεύει γιά τήν θεραπεία, ἀλλά δέν ὑπερβαίνει τήν θέση του στήν Ἐκκλησία, ἀφοῦ εἶναι μοναχός, οὔτε παραθεωρεῖ τό χάρισμα τῆς Ἀρχιερωσύνης.

Ἔχει διάκριση καί ὡς πρός τά ὅρια πού πρέπει νά ὑπάρχουν στήν Ἐκκλησία, ἀφοῦ

οἱ Ἀρχιερεῖς εἶναι εἰς «τύπον καί τόπον Χριστοῦ» καί διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων, πού ἔλαβαν τό Ἅγιον Πνεῦμα νά συγχωροῦν καί νά λύνουν ἁμαρτίες καί διάφορους ὅρκους καί ὑποσχέσεις.

Τέταρτον, λαμβάνοντας ἀφορμή ἀπό τό περιστατικό αὐτό πού ὁ πνευματικός ἔφθασε σέ ἀδιέξοδο, ἐπειδή δέν εἶχε ἀποκτήσει ἀκόμη πνευματική πείρα, τοῦ συνιστᾷ μέ πολλή διάκριση καί ἀγάπη, ὅτι τώρα πού εἶναι στήν ἀρχή τῆς διακονίας αὐτῆς «νά βοηθᾷ σέ περιπτώσεις εὐκόλες», «μέχρι νά ἀποκτήσῃ πείρα».

Ὑπάρχει κίνδυνος μιά τέτοια περίπτωση νά καθυστερῇ «τήν Πνευματική σου Φάλαγγα καί τά σαμποτάζ πού θά σοῦ δημιουργεῖ χαλώντας τά γεφύρια σου». Ἐδῶ χρησιμοποιεῖ εἰκόνες ἀπό τόν στρατό καί μάλιστα κατά τίς ἐμπόλεμες καταστάσεις. Φαίνεται ὅτι ἡ θεολογία, ὡς λόγος καί γνώση τοῦ Θεοῦ εἶναι πνευματική στρατιωτική ἐπιστήμη. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά προχωρῇ μπροστά «πρός καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων» (Β΄ Κορ. ι΄, 4) τοῦ ἐχθροῦ καί ὄχι νά δέχεται πνευματικό «σαμποτάζ».

Ἄν ὁ πνευματικός δέν γνωρίζῃ τά μυστικά τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος, τότε καταστρέφονται ὅλες «οἱ δυνάμεις τοῦ ἄσκοπα». Μόνον ἓνας «ἐμπειρος πνευματικά» «ξέρει πότε νά δίνη σημασία στίς σκηνές» πού κάνει ὁ ἐξομολογούμενος καί πότε νά «ἀδιαφορῇ».

Αὕτῃ ἡ συμβουλή δείχνει μεγάλη πατερική ἐμπειρία, καίτοι ὁ ἅγιος Παῖσιος δέν ἦταν πνευματικός, ἀλλά ἀσκητής! Ὁ πνευματικός ἄλλοτε πρέπει νά δείχνῃ ἐνδιαφέρον, ὅταν κάποιος ἐξομολογούμενος δημιουργῇ διάφορες καταστάσεις, γιά νά τόν βοηθήσῃ, καί ἄλλοτε νά ἀδιαφορῇ. Πῶς θά τό ξέρῃ αὐτό; Εἶναι καρπός φωτισμοῦ ἀπό τόν Θεό καί πνευματικῆς πείρας.

Ὅταν ὁ πνευματικός δέν μπορεῖ νά κάνῃ διάκριση, ἔστω καί «ἂν ἔχει καλή διάθεση» γιά νά βοηθήσῃ, θά δίνη «πάντοτε σημασία» σέ ὅλα, μέ ἀποτέλεσμα νά «ταλαιπωρῇται» καί «νά καθυστερῇ ἡ πνευματική του πρόοδος».

Πέμπτον, ἀφοῦ κάνει ὀρθή διάγνωση, δίνει ὀρθή θεραπεία καί ὀρθή κατεύθυνση. Στήν συνέχεια δείχνει ὅλη τήν ἀγάπη του, διαβεβαιώνοντάς τον ὅτι θά εὐχεται γι' αὐτόν. Καί τοῦ εὐχεται ὁ Χριστός καί ἡ Παναγιά νά εἶναι μαζί του. Ἐπειδή δέ σέβεται τήν ἱερωσύνη του, ἀφοῦ ὁ ἴδιος εἶναι μοναχός, τελειώνει τήν ἐπιστολή «μέ σεβασμό καί ἀγάπη Χριστοῦ» καί ἀσπάζεται «τήν δεξιὰ του».

Στήν ἐπιστολή αὕτῃ βλέπει κανεῖς ἓναν μεγάλο «πνευματικό στρατηγό», πού γνωρίζει τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ὁ διάβολος πλανᾷ τόν ἄνθρωπο, γνωρίζει ὅλα τά «νοήματα αὐτοῦ» (Β΄ Κορ. β΄, 11) καί δίνει σαφεῖς ὁδηγίες γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων πού προέρχονται ἀπό τίς δαιμονικές ἐπιδράσεις. Ἔτσι

κατευθύνει έναν πνευματικό πατέρα, αλλά τό κάνει μέ μιά καταπληκτική διάκριση, γνωρίζοντας τά ὅριά του μέσα στήν Ἐκκλησία, ἀφοῦ εἶναι ἀπλοῦς μοναχός καί ὁ συνομιλητής του εἶναι Κληρικός.

Εὐχαριστῶ τόν Ἀρχιεπίσκοπο Κωνσταντίνης κ. Ἀρίσταρχο, Γέροντα Ἀρχιγραμματέα τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων πού μοῦ ἐμπιστεύθηκε αὐτήν τήν ἐπιστολή καί μοῦ ἔδωσε καί ἄλλες πληροφορίες πού παρουσίασα στό κείμενο αὐτό. Δοξάζω τόν Θεό γιά τήν ὑπαρξη τόσων ἁγίων πού ἔζησαν καί ζοῦν μεταξύ μας, μεταξύ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται ὁ ἅγιος Παΐσιος ὁ Ἀγιορείτης, πού ἦταν ὄντως ἕνας ἀββᾶς τοῦ Γεροντικοῦ, τοῦ ὁποίου εἶθε νά ἔχουμε τίς πρεσβεῖες πρός τόν ἐλεήμονα Θεό.